A°. 1802. N°. 140

BINNEN-LANDSCHE

BATAAFSCHE COURANT.

SATURDAG DEN 20 NOVEMBER.

Deeze DUBBELE COURANT en BYVOEGZEL, wordt voor de gewoone Prys uitgegeven.

BATAAFSCHE REPUBLYK.

AMSTERDAM *den 18 November.* Niettegenſtaande de verklaring van de Commiſſie uit den Raad van Finantien en het Departementaal Beſtuur, heeft het Gemeente Beſtuur dezer Stad eene nieuwe poging gedaan, om eenige verandering in de wyze van onderzoek naar den Opbrengſt in de 8. en 25. jaarige Heffing te verwerven. Den 12. deezer is door het zelve eene Commiſſie benoemd, uit de Leden *Mr. J. P. Farret, H. Bikker* en *W. Woudman* beſtaande, om het ſchadelyke en onuitvoerlyke van die wyze van onderzoek binnen onze Stad, by eene ampele Memorie, aan het Wetgeevend Lighaam voortedraagen, als ook het verzoek van gemeld Beſtuur „dat de bepaalde wyze van onderzoek met te *Amſterdam* worde in werking gebragt; neen, maar de oplegging van den Eed, of eenige andere maatregel, worde in de plaats geſteld."

DE HAGE *den 19 November.* Deezer dagen is de Graaf *van Lopel*, Kamerheer Zyner *Pruiſſiſche* Majeſteit, en de Heer *van Acherblad*, Gezantſchaps-Secretaris van *Zweeden*, alhier aangekomen.

De jongſte tydingen, uit *Italien* ontfangen, bevatten, ten opzigte van den toeſtand van ons Esquader in de *Middellandſche* zee, het navolgende:

„Ten onrechte had zig het gerugt verſpreid, dat er in de *Middellandſche* zee een ſcheepsgevegt tuſſchen het *Bataafſch* Esquader onder bevel van den Admiraal *de Winter* en een aantal *Barbaryſche* Zeerovers was voorgevallen. 'Er is alhier (*te* Livorno, *uit welke Zeehaven dat bericht gemeld wordt,*) het navolgende officieel afgekondigt: „Het Esquader van den Admiraal *de Winter* heeft onlangs alle de Zeehavens van *Barbaryen* aangedaan, en door zyne regeringen in de vriendſchappelykſte gevoelens jegens de *Bataafſche* Natie gevonden, zo dat de Vlag dier Republyk niet het minſt van de *Barbaryſche* Kaapers te vreezen heeft."

In een Brief van 't *Bataafſch* Conſulaat te *Barcelona*, van den 3. deezer, wordt gemeld, dat door het *Spaanſche* Hof is uitgevaardigd een Decreet, in dato *Barcelona* 20. September, waarby, tot aanmoediging der Inlandſche Catoen-Teelt, den invoer van alle uitheemſche Catoen en Catoene Gaarens, wordt verboden, en daar tegen die van *Ivica* en van de *Spaanſche* Coloniën in *America* en de *Philippin s* van alle inkoomende regten worden vrygeſtelt; zullende echter de losſe of ongeſponnen Catoen, op het Eiland *Maltha* geteeld, onder dit verbod niet begrepen zyn, mids betaalende eene verhooging van 30 pCt. inkoomende regten. De voorraad der vreemde Catoen, en Catoene ſtoffen, als nog voorhanden, zal by den Intendenten der Tolle moeten worden aangegeeven, welke voorraad door dezelven zal moeten opgenomen en gemerkt worden, ten einde die binnen een Jaar na date te conſumeeren, na verloop van welken tyd het overblyvende wederzal moeten uitgevoerd worden, op pene van confiſquatie. Tevens was door de Koning toegeſtaan, om de haven van *Barcelona* te vernieuwen, en te vergrooten, waar door te voorzien was, dat door de meerdere uitzetting derzelve naar buiten, de ſchuuring der ſtroomen, de Bank voor de Haven aanmerkelyk verdiepen zal, en welligt door den tyd geheel zal doen verdwynen

By den Zee-Raad der *Bataafſche* Republyk, zal, van Zondag, den 21 tot Saturdag den 27 November, incluſive, præſideeren de Burger *J. Scheltema.*

De Chirurgyn *J. C. van Meegen* alhier is, door Directeuren der Maatſchappy tot redding van Drenkelingen, te *Amſterdam* opgerigt, vereerd met de Gouden Medaille, wegens het redden van een anderhalf-jaarig Meisje, *Geertruida Rademaker* geheeten.

* * * *

De volgende Miſsive en MEMORIE, door een aantal Fabricanten by het Staats-Bewind ingediend, ter maintien der Publicatie van den 26. February ll, is ons verzogt hier plaats te geeven.

Aan den RAAD VAN BINNENLANDSCHE ZAAKEN, der BATAAFSCHE REPUBLIEK.

Voldoende aan uw beſluit van den 6. deezer loopende maand, hebben wy de Eer aan deeze geinnexeerd, u aantebieden onze Conſideratien op het Request van eenige Manufacturen. en Commercie-Huizen te Amſterdam, *by het Staats Bewind ingediend, tot alteratie van dezelfs, zoo Heilvolle Publicatie van 26. February deezes Jaars.*

't Zy ons gegund ons te mogen vleyen, dat de Raad, by eene aandagtige overweging onzer Memorie, de gronden by het Request voorgedragen, volkoomen zal zien opgelost, en dienshalven ons deszelfs veelvermogenden invloed niet zal weigeren, ten einde het Staats-Bewind te bewegen, om niet ſlechts te volharden by deszelfs Beſluit, in voorgemelde Publicatie vervat; maar ook het nog ontbreekende aan de volkomen Executie van het zelve, onverwyld te doen tot ſtand koomen.

('t Welk doende enz.)

COPIA. *Aan het Staats Bewind der Bataafſche Republiek.*

Indien het onberekenbaar belang der Inlandſche Fabrieken en derzelver uitbreiding een Stuk ware van bloote beſpiegeling, het zoude van over lange voldongen, — van over lang op den Lyst der betoogde waarheden geſteld, boven allen aanval zyn verheven geweest; maar het eigenbelang, van eenige weinigen is onvermoeid in hunne tegenkanting, 't wringt zich in allerlei bogten, 't zoekt alle hulpmiddelen op, om tegenſtand te doen, tegen dat geen, 't welk overéénkomt met de gezonde bevatting van ieder welgeſteld Hoofd, — met de publieke geest van alle beſchaafde tyden en volken, — met de ſprekende voorbeelden van alle magtige en mindermagtige Nabuuren, — met de aangenomen en overoude Grondſtellingen van ons Vaderland. Want, indien deze niet waren opgevolgd geworden door onze Vooronderen, die 's Lands meesten voorſpoed beleefd hebben, indien deze niet een uitgebreid Fabrickwezen, voor eene der Grondoorzaken van die grootheid hadden aangezien; van waar zouden dan herkomſtig zyn, zoo veele Publicatien die door alle tyden heen, tot behoud of opbeuring van onderſcheiden Fabrieken, en Trafieken, zyn aan het licht verſcheenen? Van waar, om van zoo veele vroegere en oudere met te ſpreeken, van waar anders het Placaat van 1663, dat de Lakenfabriek voor haren ondergang ſcheen te moeten beveiligen; 't welk daartoe ook lange met vrucht gedient heeft, en nog ten huidigen dage tot dat oogmerk zoude voldoende zyn geweest, indien niet de vulgé en zich nergens aan ſtoorende hebzucht van ſommige, van liverlei geene uitwegen op hetzelve gezocht, en eindelyk den Sluikhandel tot een *Syſtheema* en *regelmatig bedryf* had weeten intevoeren.

Geen wonder dan, dat het tegenswoordig Beſtuur, terugkeerende tot de Grondregels zyner Voorgangeren, dezen zelfden geest weder ziet aanwoelen, tegen deszelfs zoo heilzame Publicatie van 26 February dezes Jaars, waarby hetzelve, behalven eenige zeer weinige veranderingen, het Placaat van 1663. tegen alle verdervende inkruipzelen zuiverde, en in vorige kragt herſtelde. — Maar, geen wonder dan ook, dat het Requeſt, ten dien einde ingedient, van zulk een allooi is, dat het op den toets gebragt, geen proef kan doorſtaan, maar even zwak zal bevonden worden in zyne grondſlagen, als mank in zyne redeneringen; gelyk het vervolg dezer Memorie, waarin wy hetzelve van ſtap tot ſtap zullen volgen, zoo wy alleſins vertrouwen, overtuigend zal doen blyken.

En zouden wy, hetzelve inziende, niet dadelyk ons oog veſtigen, op de bryde Lyst zyner aanzienlyke Ondertekenaars, waartoe ons de Qualificatie, die de Requeſtranten zich geven, uitgenodigt, en hoe zeer voorzeker niet de Perſoon, die vraagt, maar wel de zaak, die gewaagd wordt, het voorwerp van onderzoek behoort opteleveren, zoo heeft echter de beſchouwing van die Lyst in ons bedenkingen doen ontſtaan, die wy menen niet zonder nut hier aanvangelyk te moeten ter neder ſtellen.

Immers, wy verwonderen ons hier, over de vereéniging van zulk een notabel getal van aanzienlyke Commercie-Huizen, meestal in Spaanſche Wollen handelende, die het Adres met hunne Naamtekeningen onderſchreven; en wy zouden geene voldoende reden kunnen geven, waarom zy tot deze Ondertekening zyn overgegaan (daar een koele en onpartydige overweging Uwer Publicatie hun gerustſtelling in ſtede van bekommering moest inboezemen, en tot dankbaarheid in ſtede van tegenſpraak aanſpooren, door het verzekerd uitzicht, op eenen meer vasten en beſtendigen bloei, die Uwe Publicatie aan hunne Handelrakken toezegt,) ware het niet, dat wy, onder de Ondertekenaaren, eenige weinige dier voornaamſte Manufacturiers in Duitſche en andere vreemde Lakenen hadden aangetroffen.

Hier derhalven ontſtaat de regtmatige bedenking, is niet het Request aan den geest der laatſten zyner eenigen oorſprong verſchuldigd? Hebben dezen niet getragt hun zelfsbelang te vermommen, door de dierbare belangen van den algemeenen Koophandel op den voorgrond te plaatſen. Hebben zy niet getracht door gezach te vergoeden, wat hun aan bondige redenering ontbrak? Hebben zy niet getracht zig te verbergen agter het Schild van achtenswaardige en nuttige Commiſſie-Huizen, die zy hebben weeten in allarm te brengen, — die zy hebben weeten te bangſtigen, door een ingebeelde vreeze? En waarlyk wy zien in den loop van hun Request te meermaalen den meesten grond tot deze veronderſtellingen. Hoe dikwerf wordt het byzonder en verderffelyk belang van de Manufacturier, daar hy, voor het inwendig debiet, de plaats onzer eigen Fabrieken heeft ingenomen, met het algemeen en nutrig belang van den algemeenen Koophandel door éngemengd, hoe dikwerf wordt aan dezen, onder begunſtiging van eenen zoodanigen donkeren en verduisterden Voordragt, eene ontleende en hun onvoegende waarde bygezet? Onberwistbaar is het bovendien, dat de belangen van die Commiſſie-Huizen, en van den Manufacturier, geheel van malkander zyn afgeſcheiden, de laatſten hebben by het Beſluit van 26 February dezes Jaars een dadelyk belang; het tast regtſtreeks het verderffelyk deel van hunnen handel aan, — maar de eerſten moeten, om hun belang te toonen, gevaaren zoeken, waar ze niet zyn, en zich, door blooté mogelykheden en gewaagde onderſtellingen beängſtigen. Hoe komen zy dan by malkander, die natuurlyk zoo wyd zyn vaneéngeſcheiden? — Hoe anders, dan door de woeling van hun, die door deze onnatuurlyke vereéniging willen ſchynen, die ze niet zyn? Immer ongezind om een handel optegeven, die zy op den algemeenen welſtand en op den bloei der binnenlandſche Fabrieken hebben afgewoekerd — meestal, zoo niet allen, onbekend met dat edel gevoel, dat de grond van zyn géboorte, voor het gemeene welzyn doet gebooren worden, verkiezen zy hun beurs te blyven maken, offchoon de duizenden onzer Landgenooten daar door het brood derven — en de tien duizenden omkommen, of het Land verlaaten; en zig zelven en hunne zwakheid gevoelende, wikkelen zy een aantal dertige Commercie-huizen zo opregtmatig in hunne belangen in — prikkelen derzelver naaryver, even onregtmatig, aan — doen hun als 't waare, voor zig ſpreeken, en brengen alzo een ſtuk te voorſchyn, zo als het voor ons ligt.

Neemen wy thans het Request zelfs in overweeging. *Onuitvoerlyk* en verderffelyk zyn de twee hoofdgronden, die de Requeſtranten aanvoeren tegen uwe Publicatie van 26 February dezes Jaars. Eene Publicatie, die met duurbaarheid ontvangen, en een waar genoegen, in het hart van alle beminnaars

[*Het vervolg op de kant van deeze bladzyde.*]

zo zy zeggen, vooraf nog Jaaren lang vereischt worden, eer zulks maar eenig zou kunnen geſchieden. Maar, onderſtelt en zy deeze mogelykheid, zo als zy doen, dan is het, volgens hun eigen beg ip, ook zeker, dat het uitvoerlyk is; want, alleen moeyelykheden, die overblyven, en zig tegen de *thanselyke* uitvoering ankanten. Maar, waarom dan een puntje en hefpanne aan voor *onuitvoerlyk* opteneeven, om dat zig dezelve moeyelykheden tegen de volvoering doen gewaar worden? de grootſte, de zeewiligſte, de heizaamſte onderneemingen zyn hier aan onderworpen. Doen Amſterdam niet meer was dan een arm Visſchers Dorpje, 'er een Wacal-ſtad van te maken, zo als zy nu is. Die zaak was eerſt uitvoerlyk; 't is gebleken. De moeyelykheden zyn overwonnen geworden. En het Vaderland zoude hem waarachtig weinig dank verſchuldigd zyn, die gepoogt had haar op te komen

(*Het vervolg op de tweede bladzyde.*)

midden, maar goedkoop, te gemaakt zullen Laken. En zo de de Bataafsche Fabrieken hier in zyn belang zig vaelen aangetast, wanneer by zyn Fabriek, tot nog toe, alleen door goede trouw, voor een totalen ondergang bewaard, zoodanig hoort taxeeren; en dat, door geheel onbevoegde of door Fabrieken, die niet zelden debiet vinden, om dat ze voor Engelsche Hollandsche moeten worden aan den man gebragt ha, ofschoon voorzeker in Duitschland ook betere en fyne qualiteiten hier of daar moge gemaakt worden, waar zyn hunne Lakens, waar hunne Cachimiren, die onze Inlandsche, onze Leidsche, onze Tilburgsche Cac imieren, die beiden den Engelschen niet toegeven, overtreffen? Ja, eene overstroping aanvraag, zal voorzeker nooit zoo onuitvoerbaar groot zyn, of de binnenlandsche Fabrieken zullen, dan zelfs, wanneer deze haare qualiteiten voor een poos al een gans zouden moeten ontaarten, nooit tot zoodanige laagte vervallen, of zy zullen nog altoos boven de Duitsche blyven uitmunten, en de Natie zal dus nooit door hare Landgenooten met zulke *leelyke* en *afzienlyke kleedingen gedekt worden*, gelyk zy tot heden, door de Duitsche Lakenen, is gedekt geworden. De reputatie, die ieder Fabriek nodig heeft om staande te blyven, en de meerdere duurte zyner Manufacturen, door trouwe qualiteiten te vergoeden, (een denkbeeld, dat in de Commercieele geest onzer Fabrieksten tot in het diepste is doorgedrongen,) de ondervinding, die plaats heeft, het gebeurde, met de kleeding der Fransche Armée — alles geeft in dit opzicht verzekering en geruststelling.

Is echter, in het pecuniel vermogen van de Massa van Inlandsche Fabrikeurs en Winkeliers, een reden te vinden, tot *onuitvoerbaarheid* van uwe heilzame Publicatie? De Crediten, dit zeggen de Requestranten kunnen niet zoo groot, de *aisances* niet zoo veel zyn, als men tot heden gewoon was te genieten, en toetestaan. Maar, wie zal hier de balans in handen nemen, en bepaalen, welke Credieten de Massa der Winkeliers behoeven. — Welke *aisances* de Massa der Fabrikanten kunnen toestaan. — Welke *resources* beiden bezitten?

Zal men dan in deze onzekerheid, die voor geene bepaling vatbaar is, de koop doorhakken, en een zaak voor *onuitvoerbaar* houden, op een onberekenbaar misschien, en wel op een onberekenbaar misschien der Requestranten, die zoo deerlyk den bal misslaan, in het te ver uitgestrekt verbod, dat zy aan uwe Publicatie toeschryven, zoo als wy reeds hebben aangemerkt? Neen zeker; toen de invoer van vreemde Haring verboden werd, berekende men geenzins vooraf, of de Reders van onze Haringbuizen de noodige Fondsen hadden, om aan te voeren, wat benodigd was? Toen de vreemde Thee niet meer mogt inkomen, maar alles by de O. I. Comp. met contant geld moest gekogt worden, maakte men vooraf geen begrooting, of onze Theehandelaars en Winkeliers wel in de *aisance* waren, om dezen nieuwen Handelzwaai goedtemaken. Maar de handelhuizen in Thee, dit zal men zeggen, bleven dezelfde, en verzorgden de Winkelieren; wel nu, dat onze Manufacturiers denzelven weg inslaan! De Theehandelaars vielen het Gouvernement niet lastig, om het verbod, dat hun tegen was, opgeheven te krygen, op niets afdoende en gezogte gronden; maar, zy besteeden hunne Fondsen, om à contant te koopen, en op Crediet te verkoopen. Dat onze Manufacturiers het zelfde doen? Dan zullen ongetwyfeld Fabrikeurs te vinden zyn, die gaarne à contant verkopen, en Winkeliers die crediet verlangen; met beiden zal te handelen zyn. Ja zoo doende, zullen de Manufacturiers zig voor het eerst, in nuttige Instrumenten voor den bloei der Fabricken herschapen zien, en deze hervorming, hoe spaade, zal te meer treffen, daar zy te minder heeft kunnen voorzien of gewagt worden.

Wy spaarden, voor het laatste punt, het geen de Requestranten tot een grond van onuitvoerlykheid aanvoeren, ontleend uit de onmooglykheid om de smokkelary te weeren, welke, zo als de Requestranten verzekeren, tot een *Systhema en regelmatige handel geworden is*.—En welke handel, naar hunne meenig, een nieuw voedsel zoude bekomen, daar, door de gevolgen van den jongsten Oorlog, de prysen van de inlandsche, integenstelling der vreemde Lakenen, nog aanmerkelyk zoude zyn toegenomen.

Wy ontkennen het laatste in den volkomensten zin. De arbeidsloonen onzer Fabrieken zyn gebleven, zo als zy waaren voor den Oorlog; zy hebben niet behoeven vermeerderd te worden. En waarlyk het verwonderd ons, dat de Requestranten de eenvoudige reden hier van niet hebben opgemerkt, daar zy voor hun oog lag. Immers, de geldhaalingen, die hebben plaats gehad, hebben zig allen uitgestrekt tot de vermogender Klassen, en niet één belasting op middelen van levens onderhoud is gelegd geworden. De arbeidsman leeft dus niet duurder *nu* dan *voor* den Oorlog, en des hebben zyne werkloonen niet behoeven vergroot te worden. Des niettegenstaande is tog waar, dat de Lakens zints den Oorlog aanmerkelyk in prys zyn opgeklommen, maar dit zyn niet slegts de Hollandsche Lakenen; het zyn ook de Engelsche, de Fransche, de Duitsche, kortom alle Lakenen zonder uitzondering. De oorzaak dezer vermeerderde duurte is algemeen want zy is gegrond in de ontzettende verhoging der pryen van de Spaansche wollen, niet slechts op onze markt, maar op alle markten. De Requestranten, byzonder de Manufacturiers onder dezelven, die deze enorme duurte der Spaansche wolle van naby kenden; die wisten hoe veel alle vreemde Lakenen, nevens de binnenlandsche, daar door in prys gestreegen waren, hoe hebben zy het Gouvernement met zulk een verkeerde voordragt, kunnen voor oogen komen? hoe hebben zy zulk een afdoende grond, hun zoo wel bekend kunnen aanneemen, en daar op een gevolgtrekking bouwen, even als waren de binnenlandsche fabricken *alleen* en niet in evenredigheid met alle andere vreemde Lakens in prys gestreegen, dat zy wisten, dat niet waar was? hoe hebben zy dit alles kunnen doen? wy willen dit liefst niet onderzoeken, maar laaten het geen zy zig hebben veroorloofd, voortewenden, voor hunne verantwoording, om het goed te maken.

En, wat zullen wy zeggen van die zo breed opgegeven smokkelary, die men verzekert, dat *tot een systhema en regelmatigen* handel geworden is? Wie hebben hier toe den meesten grond gegeven? Voorzeker zy, die het Placaat van 16[illegible] van lieverlee hebben weeten te ontzenuwen. Zy die de 3 pCent belasting die op den invoer van vreemde Lakens van overlange gestreld was, voor een belooning, dagelyks weeten te outwyken, tot een verder bedrif der binnenlandsche fabrieken.

(*Het vervolg op de kant van deeze bladzyde.*)

tegen te houden, om de moeyelykheden en hindernissen, die 'er mede verzeld gingen, en die hy voor *onuitvoerlyk* zoude hebben opgegeven, en hebben willen doen doorgaan. Doch, wat hier van wezen mege, de door de Requestranten zelfs erkende mozelykheid, dat de Natie eenmaal, door eigen Fabrieken, kan gekleed worden, ontslaat ons van de taak, om de opgegeven abusive begrooting meer naauwkeurig intezien, en door verscheide afkortingen, te brengen tot den juisten staat, die der waarheid overeenkomstig is. Veel liever willen wy hier eens, voor een oogenblik, de berekening der Requestranten, als gaar en wel gedaan, aannemen, en voor goeden munt houden, dat, om het oogmerk uwer Publicatie te eeniger tyd te bereiken, nog driemaal zo veel werkhanden zullen moeten bekomen worden, als thans aan de Laken Fabriek bezig zyn. En van welk een onberekenbaar belang en nut word dan niet deeze uwe Publicatie van den 26 Feb. dezes Jaars! Ja wy verbazen ons in waarheid, hoe men zulk een erkentenis, die zo lynregt de voortreffelykheid van uwe wet betoogt.—Zo lynregt tegen hun getuigd, die herzelve aanvoeren, om die voortreffelykheid te wederspreken, heeft kunnen bezigen, om u te beweegen, deeze zo heilvolle Publicatie intetrekken, te beweegen, om dezelve te vernietigen, en waarom? om dat ze berekend, zulke groote en erkende voordeelen aan den Lande toezegd; om dat ze de duizenden, die thans hun nuttig bestaan aan de Linnen Fabriek vinden, niet moet dubbelen, maar *tweemaal dubbelen*, en dus *vier dubbelen* — en die de Volkrykheid in ons Vaderland zo aanzienlyk moet vermeerderen — zyne Finantien styven, en zyn grootheid en aanzien zo kennelyk vermeerderen; om dat ze voor duizenden nuttige menschen onderscheidene broodwinningen schept, binnen ons Vaderland, die, daar voor hun, tints lange, niet meer gevonden worden, naardien, als 't ware, onze grond had moeten braak liggen, om eenige weinige Manufacturiers ryk te maken, broodwinningen, die door langzame overgangen, van de geringste tot betere en tot deftige bestaan middelen opklimmen, overal bedryf, overal vertier, overal bestaan geven, broodwinningen, alle door de Laken Fabriek verzorgd, niet slegts in de geringe klassen, als Spinders, Schrobbelaren en Wevers; maar ook in de daarop volgende, als Vollers, Touwers, Droogscheerders, Kaartezetters, niet minder dan in meer deftige Burgerbedryven, als Persers, Verwers, en wat dies meer zy — niet minder dan in de groote sleep van aanverwante Werklieden, die de benodigde Instrumenten vervaardigen, als Kaartenmakers, Kamslagers, Wieldraayers, Molenmakers, Koperslagers, Tingieters, Timmerlieden, Metselaren, en wie niet al? en uwe Publicatie, die voor al deeze onderscheiden bedryven brood schept, die het ledige met nuttige Inwoners aanvult — die de werkeloosheid arbeid en leven geeft — die de traanen in blydschap — de bekommering in verzekerdheid — de behoeften in welvaren hervormt; eene zo heilzame Publicatie zoude moeten worden ingetrokken, door een betoog, dat zy zulke groote, zulke onafzigtbare groote voordeelen aanbrengt. ô Wat heeft *Homerus* hier getlapen!

Laat dan eens, op zyn ergst genomen, voor een tyd, de vraag grooter zyn, dan, op dat zelfde oogenblik, kan geleverd worden, eene omstandigheid, die, zoo zy plaats mogt grypen, door het tydig geven van Commissiën had kunnen voorkomen worden; 't welk vry wat meer Nationalen lof zoude verdiend hebben, dan, gelyk nu, uit hoofde van dat voorzien gebrek, op de intrekking eener zoo deugdelyke Publicatie aantedringen. Maar, laat al eens dat gebrek plaats hebben, de Natie, haar Gouvernement, hebben de gerustvolle verzekering, dat het spoedig zal ophouden. 'Er was tot heden geen plaats op de wereld, of 'er zyn menschen toegevloeid, waar een bestaan te vinden was. Gebrek is de vrugtbare moederschoot, die ze voorbrengt; in America komt men handen te kort? van hoe wyd en zyd, snelt men derwaards, om 'er brood te vinden! En, wat meer is, een zoo uitgebreid, een oneindig grooter Fabriek-wezen, toen de Republiek, het toppunt van haare grootheid bereikte, heeft by ons plaats gehad, waarom zoude het dan niet, al thans gedeeltelyk kunnen wederkomen? 't Is geene nieuwe onderneming, geen vreemd, en ons onbekend werk, neen zeker, de Lakenfabriek en alle hare byzondere werkzaamheden, bestaan nog. Zy behoeven, niet geschapen, maar zy behoeven alleen uitgebreid te worden. Zouden dan onze werkeloze Landgenooten niet toeschieten, om aan de Lakenfabriek hun onderhoud te zoeken, dat zy elders ontbeerden? Zouden geene vreemden, meer en meer toevloeijen, die nu reeds by meenigten in onze Lakenfabrieken arbeiden? die hier bouwen — hier voortteelen, en dag aan dag nieuwe werkhanden voordbrengen. Ach, dat slechts het Gouvernement by zyn deugdelyk besluit volharde, en een gelukkige uitslag zal de wysheid en nuttige bedoeling van dat besluit bekroonen. De ondervinding — alles wat voorheen plaats had — alles, wat op dit oogenblik plaats heeft, waarborgen, dat, ook voor het toekomende, herzelfde plaats hebben zal.

Maar, zoude door een gedwongen werkzaamheid, de Natie *ook voor een tyd, met slegture en afzienlyke kleedinge moeten gedekt gaan*? Indien dit, al eens, inderdaad het geval was — wat zwarigheid?

In Engeland, dat Leerschool, om Fabrieken en Trafieken te doen bloeijen, en tot volkomenheid te brengen. In Engeland, kon men niet anders dan *Groen* Glas blazen. Het Gouvernement, verbood den invoer van alle *Wit* Glas. Het regende Requesten van allerleijen aart, door duyzenden onderteekend, tegen hetzelve. Het Gouvernement, overtuigd, dat het eene wyze maatregel genomen had, verbood op een nieuw den invoer van *Wit* Glas; de Engelschen moesten een tyd lang, met *Groen* Glas zig behelpen, — wat zwarigheid? Zy leerden eerlang *Wit* Glas blazen, en bragten het ras tot de grootste volkomenheid; zoodanig, dat zy thans de aanzienelykste buitenlandsche verzendingen van hun *Wit* Glas door geheel Europa doen. Nog eens dan, dat de Engelschen, een tyd lang, uit *Groen* Glas hebben moeten drinken, — wat zwarigheid? Maar, de vrees der Requestranten is ongegrond. Wy zeggen hier stellig, ongegrond, om dat wy de ondervinding voor ons hebben. Toen de Fransche Armée door inlandsche Fabrieken moest gekleed worden, hoe groot was toen het gebrek niet? Maar, dat men thans de Magazynen aangevuld der Goederen, die by de Fabrikeurs voor handen zyn, en men zal zich overtuigen, dat met de vermeerderde, en alhans in die eerste oogenblikken, wel gedwongen werkzaamheid, ook tevens de meerdere perfectie van het Manufactuur zigtbaar is toegenomen.

En wie tog zyn het, die hier zoo bekommerd zyn, dat de Natie met *afzienlyke* kleedinge zal gedekt gaan? Manufacturiers, die met hunne Duitsche Lakens het Land overstroomen; goedje van *Beauceng d'Apparence*, fraai van voorstad, slegt in het

En, zo de Requestranten overtuigd zyn — en de kracht der overtuiging — ten meer dan een magtspreuk; waar toe dan al dien omslag, die de Requestranten te werk stellen, om ons te bewyzen, dat de *onuitvoerlykheid* van uwe heilvolle Publicatie, op hunne wyze, te bewyzen, dat 'er geene bepalingen, door het Gouvernement, ter beteugeling der Smokkelaren, zouden te maken zyn; en dit bemoedigd ons, om by het zelve hierop aan te houden, verzekerd zynde, dat, met hoe veele moeilykheden en tegenkantingen zulks ook zoude verzeld gaan, de Smokkelary even zeer kan beteugeld worden, als alle andere misdaden, vooral daar de sterkere Strafwetten, die te beramen zyn, in dit geval, boven de gewoone Wetten, tegen de Smokkelary, die doorgaands plaats hebben, gewettigd worden door de bedenking, dat het zoude hier door de gevreesde Immoraliteit zyn voegenaam? Voor zeker, neen! want de Smokkelary is toch nu reeds, volgens der Requestranten *thema, tot een regelmatige Handel geworden*; dat is, zy is nu reeds zoo groot, als zy worden kan.

Wy moeten derhalven, uit dit tegenstrydig gedrag der Requestranten, besluiten, dat zy, in weerwil zelfs van den verzekerden toon, waarin zy spreeken, niet zeker zyn, dat 'er geene bepalingen, door het Gouvernement, ter beteugeling der Smokkelaren, zouden te maken zyn; en dit bemoedigd ons, om by het zelve hierop aan te houden, verzekerd zynde, dat, met hoe veele moeilykheden en tegenkantingen zulks ook moge verzeld gaan, de Smokkelary even zeer kan beteugeld worden, als alle andere misdaden, vooral daar de sterkere Strafwetten, die te beramen zyn, in dit geval, boven de gewoone Wetten, tegen de Smokkelary, die doorgaands plaats hebben, gewettigd worden door de bedenking, dat het zoude hier door de gevreesde Immoraliteit zyn voegenaam? Voor zeker, neen! want de Smokkelary is toch

(*Het vervolg op de 2 de bladzyde.*)

...en en herhaalelijk wederlegde Vitteryen, waar mede wy ons tot heden hebben moeten bezig houden. Vitteryen! die immers het Wapenschild waren, waar mede de kwade zaak der Manufacturiers heeft moeten verdedigd worden.

Het zy ons vergund, eenige weinige ophelderende bedenkingen voorts te laten gaan, zy zullen, aan al het geen zal volgen, kortheid en duidelykheid byzetten.

Onderzoeken wy dan voorëerst met naauwkeurigheid, wat inderdaad by uwe Publicatie, genoegzaam geheel by renovatie, verboden word. 'T is de invoer van alle Vreemde Laken in *Wol* of *Draad* geverfd, Cachemieren, Duffels, Stametten, enz. Deze mogen niet ingevoerd: in geen Magazyn of Winkels ter verkoop worden ingeslaaken. — Maar alle overige Wolle Manufactuuren, zelfs alle Lakenen, mits ongeverfd zynde, mogen inkomen. Het is derhalven niets meer, dan een deel, een zeer klein deel van die groote hoeveelheid Wolle Manufactuuren, die wy voor onze Nationaale behoefte hodig hebben, dat in het verbod begrepen is; maar, de Handel, de Buitenlandsche Handel, in alle Wolle Manufactuuren, ook zelfs in dat verboden deel, is der Commercie vrygelaaten Zy vermag, onder begunstiging van het Placaat van *Doorvoer*, aan Buitenlandsche Fabricanten, haare Commissiën in Lakenen, zelfs in Lakenen in de Wol geverwd, in Cachemieren, Duffels, Stametten enz, even als te voren blyven opdragen, — die Goederen hier te Lande doorvoeren, en dezelve naar andere Gewesten buiten 's Lands verzenden: Eene zeer gunstige vryheid voorwaar, die het groot belang doet kennen, 't welk het Gouvernement zoo regtmaatig stelt in den bloei van onzen Koophandel, en zeer zeker der Commercie elders, by voorbeeld in het naburig Engeland, anderszins dat groote Commercie-Huis van Europa, niet zoude worden toegestaan.

Maar, is dan de Buitenlandsche Handel in alle Wolle Manufactuuren, in alle Lakenen, 't zy *Wit*, het zy *Geverwd*, volkomen vry en verlooffd — dan blyven zy ook een voorwerp uitmaaken van onze Commercieele speculatiën, van onze Koopmarkt: en al het geen derhalven de Requestranten hebben bygebragt, om te doen zien, hoe belangryk het zy, die Markt van allerhande Koopwaren te voorzien, doet niets af tegen uwe Publicatie, daar deze die Markt in haar geheel laat; want het is hier toch alleen te doen om vryheid te hebben, die Goederen te kunnen, te mogen verkoopen, ontbieden, doorvoeren en toezenden, en niet zo zeer, om de active op die Markt, even als in kraamen op de Kermismarkt, te zien ten toon spreiden; het geen nimmer 't bedryf was der groote speculatie voor den buitenlandschen Handel. Het eenige, wat hier belet word, is, het binnenlandsch vertier van die weinige Goederen, die verboden zyn.

Maar deze byzondere Handeltak is zeer onderscheiden van — hy is lynrecht strydig met — den grooten, den waarlyk heilzaamen Koophandel, zo als wy aanstonds zullen doen zien. Hy heeft geen zamenhang met alle de overige Handeltakken, die anders door zigtbare en veelal min zigtbare kragten op malkander wegen, waarvan wy met de Requestranten ten vollen overtuigd zyn. Hy maakt zeer zeker geen deel uit van dien Ruilhandel, welke de Requestranten als den grondslag van onzen Koophandel voordragen; want hy bepaald zich slegtelyk tot den inwendigen verkoop.

Dit verbod, deze eenige uitzondering brengt derhalven geene verandering toe aan het geheel. Neen, neen, — geen Zweed, geen Deen, geen Noorman, geen Arabier, geen Turk, geen Jood, geen Christen, of wie hy wezen moge, zal op onze Markt, ter verruiling, een eenig Koopartikul minder vinden, dan hy, voor dat uwe Publicatie het aanzyn kreeg, daarop zoude gevonden hebben. Die Koopmarkt zal dezelfde — zy zal even bloeiende, even overvloedig voorzien blyven, dan zy te voren geweest is. En deze opheldering vertrouwen Wy, dat alles oplost, 't geen de Requestranten op dit punt hebben voorgedragen, en hunne bekommering heeft opgewekt.

Eene andere bedenking, die wy hier moeten voorzetten, is deeze, dat de algemeene Koophandel, en de Handel in Buitenlandsche Manufactuuren, zoo ver het binnenlandsch vertier betreft, in aart en gevolgen lynregt tegen malkander aanloopen, water en vuur — nut en verderf — grootheid of ondergang, zyn niet wyder van een gescheiden. Immers hoe grooter, hoe uitgebreider, hoe voordeeliger Koophandel gedreven word, hoe heilzamer het is, voor het Vaderland: hoe ryker, hoe aanzienlyker, hoe vermogender het word. Dit is eene waarheid; maar, hoe grooter, hoe uitgebreider, hoe voordeeliger Handel in buitenlandsche Manufactuuren, voor het inwendige plaats heeft, hoe heilloozer het is voor het Vaderland, hoe armer, hoe min bevolkt, hoe magtloozer het word. Dit is ook eene waarheid. En, uit vergelyking van deze twee waarheden, die tegen malkander overstaan, zien wy overtuigend het lynrecht verschil, dat in den aart en gevolgen dezer beiden voorwerpen gelegen is. Trouwens de algemeene Koophandel bedoelt, Schatten van buiten naar binnen te brengen Hy voert *aan*, en hy voert *uit*, en hy laat, by zynen omloop en doorloop, zo veel agter, dat de balans, op het einde van het jaar opgemaakt, een overwinst aanwyst, waarmede onze Nationaale Rykdom is vermeerderd. Hoe uitgebreider, hoe voordeeliger zodanige Handel gedreven word, hoe grooter des de overwinst, de toegenoome Nationale Rykdom geworden is. Maar de Handel in Buitenlandsche Manufactuuren voor ons inwendig gebruik, voert *aan*, en hy voert niets *uit*; alles blyft in ons midden hangen, en hoe grooter deze handel is, tot hoe meerder takken hy zig uitstrekt, hoe grooter ons Nationaal verlies word, — hoe meer schatten het Land uit gaan. Is op deze redeneering wel een repliek?

(*Zie het vervolg van dit Stuk in het Byvoegsel tot deeze Courant.*)

NEGOTIATIE LOTERY.

Donderdag, den 18. November.

7de Lyst.				8de Lyst.			
op No.	25074.	Prys	f 1,000.	op No.	32007.	Prys	f 2,000.
——	26292.	——	f 2,000.	op No.	6726.	Prys	f 2,000.
——	27469.	——	f 1,500.	——	19293.	——	f 2,000.
——	20327.	——	f 1,000.	——	26619.	——	f 2,000.
——	4488.	——	f 1,500.	——	16965.	——	f 6,000.
——	2568.	——	f 1,500.	——	1956.	——	f 12,000.
——	30912.	——	f 2,000.	——	10375.	——	f 1,000.

Vrydag, den 19. November

9de Lyst.				10de Lyst.			
op No.	32418.	Prys	f 1,000.	op No.	32494.	Prys	f 3,000.
——	19783.	——	f 1,000.				
——	9513.	——	f 1,500.	op No.	23976.	Prys	f 2,000.
——	12720.	——	f 1,000.	——	2530.	——	f 2,000.
——	19270.	——	f 2,500.	——	24246.	——	f 1,500.
——	11019.	——	f 1,000.	——	15427.	——	f 1,500.
——	3220.	——	f 3,000.	——	9761.	——	f 1,000.
——	1945.	——	f 2,500.	——	29479.	——	f 1,500.
——	32325.	——	f 3,000.	——	19390.	——	f 2,000.

STAATS-BEWIND.

DE HAGE *den 19 November.* In de Commissie, belastemd om haar advis te geeven omtrent de zaaken van den *Oost Indischen* Handel, is, behalven de zes reeds gemelde personen, (*zie onze Courant No.* 138.) benoemd *F. O. J. Pendel*, Koopman te *Amsterdam*.

Het Staats Bewind heeft, ingevolge het daartoe door het Wetgevend Lichaam genomen Besluit, op den 15. dezer gearresteerd een *Generaal Pardon* en kwytschelding van straffe aan alle Dek- of Onder-officieren, Matroozen of Soldaaten. — Mitsgaders een Generaal Pardon aan alle Onder-officieren, tot de Troupes van den Staat te Lande, welke zich aan de misdaad van Desertie hebben schuldig gemaakt.

Naar men vernoemt zal de Burger *de Mey*, thans geemployeerd by de Raad van Oorlog, den Burger *de Vos van Steenwyk*, Minister van deze by de *Fransche* Republiek, vergezellen als deszelfs Secretaris.

WETGEEVEND LIGHAAM.

Zitting van Vrydag den 19. November.

Eenige Missives van 't Staats Bewind, als:

Eene, dienende ten geleide van een Exemplaar der Publicatie, continueerende de Belasting op de uitgaande Boter: — gedeponeerd.

Eene, dienende tot kennisgeving, dat, in plaats van den Burger *Carsten*, tot Lid des Wetgevenden Lichaams, is benoemd en gecommitteerd de Burger *C. van Rossen*, woonde te Drenthe: aangenomen voor Notificatie.

Eene, dienende ten geleide der Nominatie ter verkiezing van een nieuwen *Syndicus* in plaats van den tot Bewindsman verkoren Burger Mr. *J. B. Bicker*; zynde op dit drietal geplaatst Mr *G. D. Jordens*, thans Lid van het Hoog Nationaal Gerechtshof, Mr. *J. A. ten Berge*, te *Groningen*; en Mr *N. C. Luitbrechts*, te *Middelburg*: — aan de orde van den dag gesteld op heden agt dagen.

Eene, dienende ter informatie, dat door het zelve Bewind is benoemd eene Commissie van zeven Leden, ter overweging van de zaaken, de Oostindische Compagnie betreffende; voords daarby in consideratie gevende, dat de zaak, concerneerende de schadeloosstelling van de Houders der Actien op gemelde Compagnie, behoorde gelaten te worden *in statu*, tot dat die Commissie zal hebben gerapporteerd: — gesteld in handen der Commissie, aan wier hoofd de Burger *Helldewier* zich bevindt, tot informatie.

Eene, houdende voordragt, om aan het Dyksbestuur van de *Enge Wormer* voor den tyd van 12 Jaaren te verleenen continuatie van vrydom der Verponding en het Hoorn en Koehouders Zoutgeld: — conform geconcludeerd.

Eene Missive van het Hoog Nationaal Gerechtshof, declinatoir adviseerende op de Requeste van *Jan de Loo*, verzogt hebbende om remissie van confinement en ban: — conform geconcludeerd.

Eene Missive van het zelfde Hof, houdende favorabel advis op de Requeste van *W. van Ryn*, te Catwyk aan Zee, verzogt hebbende, gelibereerd te worden van alle regterlyke vervolgingen, ter zake van het ongelukkig overryden van een jong kind: — conform geconcludeerd.

Een Request van *Jacobus Dissen*, gedetineerde in de Guarnisoens Provoost te Utrecht, verzoekende absolutie der Sententie, door de Hooge Militaire Vierschaar, tegen hem gedagen, ter zake van gepleegde dievery: gezonden aan 't Hoog Nationaal Gerechtshof, om consideratien en advis.

Waarna de Vergadering word geadjourneerd tot aanstaanden Dingsdag op den middag, en voorts, verandeerd in Committe.

ZEE-TYDINGEN.

Van *Middelburg* word gemeld in dato 15 November. Het in onze voorige gemelde in den *Deurloo* ten Anker gekomen Schip is gisteren voor *Vlissingen* gearriveerd; zynde een Zeed, gedestineerd na Braband. Heden is na Zee gezeild het Schip *Nederlands Unie*, Schipper Booyen Wulffen; ook is van Braband na Zee gezeild een Fransche Brik.

Den 17. dito, komt uit Zee, een Fransch Fregat en twee Smakken naar Braband.

Den 16. November in *Texel* binnen gekomen J. Caspers, *Leopoldus*, van Dantzig. D. Annes, *Amsterdam*, van Noorwegen. G. Volkerts, *Sophia Carolina*, van Londen. S. van der

(*Het vervolg op de kant van deeze bladzyde.*)

ADVERTENTIE.

DE RAAD DER AMERICAANSCHE COLONIEN EN BEZITTINGEN DER BATAAFSCHE REPUBLIEK adverteert mits deezen: dat door denzelven vernieuwd zynde de te voren reeds bestaan hebbende ordres op het admitteeren van Vreemdelingen in de Colonien onder deszelfs ressort, niemand aldaar zal worden toegelaten, dan voorzien met eene behoorlyke Lyfpas; tot het obtineeren van dewelke een ieder zig derwaards willende begeeven zig by Requeste aan evengemelden Raad zal moeten adresseeren, en daar by duidelyk uitdrukken deszelfs naam, toenaam, ouderdom, geboorte en laatste woonplaats, den naam van het Schip en den Schipper, met het welk, als mede de plaats, van waar, en werwaards hy voornemens is te vertrekken, met opgave tevens van het hoofd oogmerk zyner reize. Zullende eindelyk hetzelve Request gemunieerd moeten zyn, met eene attestatie van de Regeering der plaats, alwaar hy het laatst zyn vast domicilium heeft gehad, ten blyke, dat hy aldaar ter goede naam en faam bekend staat.

's Hage den 11. November 1802.

Ter ordonnantie van den Raad voornoemd.

M. E. TURK.

De Actien te *Amsterdam* op den 17. November zyn als volgt: — Oost alhier —, India 206. Engelsche Bank, 182. Zuidzee 72¼. 3 pCt. Geconf. Ann. 68¼. 4 per Cents geconfd. Ann. 84. Alle op February.

(*Het vervolg op de vierde Bladzyde.*)

...ker, van Libau naar Holland gedestineerd, had Noodhaven moeten zoeken en was te Stockholm binnen gekomen, Winden in de Zond den 7 en 8 November N. N. O. met eenige Vorst, en den 9. dito Z. Z. W.

Kapt. Paul Andreas Post, voerende het Schip *Hoop*, van hier naar Petersburg gedestineerd, te Swinemunde wegens schade binnen gekomen, meldt van daar den 5. deezer, dat de door hem geladen Kisten Suiker, Koffy, Indigo, negen Kisten, door het veele water, beschadigd waren, en dat hy, om dezelve niet geheel te verlooren te laten gaan, in droge vaten gepakt; eenige vaten geschiedt was; ook waren 3 welk onder gerechtelyk toezicht geschiedt was; ook waren 3 Tonnen Haring in andere vaten omgepakt; eenige vaten geparelde Gort en Krap hadden gedeeltelyk hun Merk verloren, enz.

Van *Elsenaar* word gemeld in dato 15 November. Het in de Oostzee gearriveerde Schip *Vrouwe Kaat*, van Memel, is geheel vergaan, het Schip, gevoerd by Kapt. *Jacobus Meyde*, *Elisabeth*, van Rotterdam naar Hamburg; — en uitgezeild ... Stamwood, *Africa*, naar St. Ubes. G. Tourisen, *Hoffnung*, van Memel; en uitgezeild C. Thevis, *de Dannemary Packet*, naar Demmenary. De wind O N Oost.

Den 15. deezer in 't *Vlie* binnen gekomen U. F. Bonjer, *Mercurius*, van Engeland. De wind O Z. Oost.

Den 16. deezer in 't *Vlie* binnen gekomen J. Zacharias, *de 2 Gebroeders*, en A. J. Woude, *de 3 Gebroeders*, van Dantzig. G. Hendriks, *de Doggersboot*, van Elbing. R. Jacobs, *de Maria Zeemans*, naar Engeland. De wind O Z. Oost.

Den 17. deezer in 't *Vlie* binnen gekomen J. F. Oltman, *de Vr. Janne*, van Oftende. ... Toul, *N. N.*, van Petersburg. P. Reynderts, *Welvaart*, van Noorwegen; — en uitgezeild M. Welleberg, *Joan en Maria*, naar Surinaamen. P. H. Boy, *de Vr. Henrietta*, naar Demerary. J. Jubb, *de Fly*, naar Hull.

De Coursen van de WISSEL in *Amsterdam*, den 18. November, is: op Madrid 83; Bilbao 89½; Cadix 87, Sivilien 87¼; Lixbon 47⅞; Porto 99⅛; Genua 83¼; alle op uso van twee maanden; Livorno op zigt 53⅛; Bourdeaux op 2 uso 53⅜; Londen op 2 [illegible] 34, 10⅛ 10. ditto op zigt 55, 2½; Hamburg 33⅜ ⅝; ditto op [illegible] 31⅝; Weenen 26, Rotterdam ⅛. De Agio 5⅛ pCt.

De prijzen der EFFECTEN op den 18. deezer zyn: Bataafsche [illegible], betaalbaar 1803, 94⅜ a 95¼. Ditto 1804, 90¾ a 91¼ [illegible], betaalb. na den Vreede, 70⅜ a 71¼. 2½ pCt. Geforc. van 1795 en 1796, 43¼ a 43⅜. 5 pCt. Vrywillig — 75 a 75½. 5 pCt. Vryw. Neg. 1802. 86 a 86½. 3 pCt. Nationaale Schuldbrieven, 50⅜ a 51¼. 3 pCt. ditto Losrenten, 53¾ a 54½. 3½ pCt. ditto Losrenten, 63⅛ a 63¾. 3½ pCt. Nieuwe Heffing 1801, 61 a 61½. 4 pCt. Gelderl. Schaverg. 57½ a 58. 4 pCt. Brab. ditto, 57¼ a 58. 5 pCt. Obl. Rusland, 90¾ a 91. 5 pCt. Ditto Weenen, 85¼ a 85½. 4 pCt. ditto ditto, 71½ a 72. 5 p. Ct. Tiera consolidés, 51¼ a 51½. 4 pCt. op de Nat. Domeinen, 73 73½. Loten *f* —— 2½ pCt. Pryzen uit ditto 62¾ à 63¼. Certificaten *f* ——. a 13.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

HONGARYËN.

In de vier-en-zestigste en laatste zitting der Ryksvergadering, den 30. November, onder het voorzitterschap van den Aartshertog *Palatyn* gehouden, stelde zy den uitslag van haaren arbeid, artykels gewyze in geschrifte vervat, in handen van dien Prins, tevens met een verzoekschrift aan zyne Majesteit, ten einde deszelfs bekragtiging over het uitgerigte aftevragen. Ten 6. uuren des avonds begaf zig hierop de Monarch, welke dien zelfden dag te *Presburg* aangekomen was, vergezeld door den Aartshertog *Palatyn*, en verzeld van al den stoet, by eene zulke gelegenheid gebruikelyk, naar de gehoorzaal van het Paleis des Primaats, in het welk de Magnaaten en Stenden des Ryks by een gekomen waren. Zyne Majesteit op den throon gezeeten zynde, opende de Kancelier van *Hongaryen* de Audientie met eene Aanspraak, tot de gelegenheid van den dag bequaam. Vervolgens hield zyne Majesteit zelve eene redevoering aan de Stenden, welke door deezen met een driemaal herhaald geroep van *Vivat* beantwoord werd. Na betzelve gaf Zyne Majesteit aan den Aartshertog Palatyn de besluiten der Ryksvergadering terug, voorzien van haare Koninglyke bekragtiging. De Prins bedankte den Monarch, in naam der Stenden des Koningryks, voor zyne Vaderlyke zorgvuldigheid, en smeekte hem hen oneindelyk met zyne geneegenheid te willen blyven vereeren. Deeze dankzegging aangehoord hebbende, verliet zyne Majesteit de Vergadering, en keerde naar zyne verrekken terug. De Aartshertog Palatyn begaf zig met de leden der Ryksvergadering naar het Hotel der Stenden, alwaar hy, na aan de Magnaaten, die het Indigenaat bekomen hebben, den gebruikelyken Eed te hebben afgenomen, affcheid van de Ryksvergadering nam by eene aanspraak, die door den Heer *Semley*, opperste van het Comitaat van *Ugotsch*, beantwoord werd met dankbetuiging aan den Prins voor de zorgvuldigheid, geduurende deeze zitting aan den dag gelegd. Alles werd deeze langduurige byeenkomst der Ryksvergadering besloten. Des avonds werd een Bal by den Aartshertog Palatyn gegeeven, en den 1. November, ten een uur in den agtermiddag, is zyne Majesteit wederr naar *Weenen* vertrokken, de toejuichingen der *Hongaarsche* Natie, en inzonderheid die der inwoners van *Presburg*, met zig voerende.

Eenigen tyd geleeden had een *Fransch* Courier in het overtrekken van eene onzer rivieren het leven verlooren; thans vernemt men, dat deeze ongelukkige de Courier *Moustache* geweest is, van wien geduurende den oorlog zo dikwerf melding gemaakt werd.

DUITSCHLAND.

De aandagt der Ryks-Deputatie is thans inzonderheid gevestigd op de belangen van dat gedeelte der Geestelyke *Duitsche Ryks-Vorsten*, wier voormalige Goederen, op den linker Rhyn-Oever gelegen, thans een gedeelte der Fransche Republyk uitmaaken, welke Republyk echter, door het Tractaat van *Luneville* alleen tot de overneeming van Gehypotheqeerde, of door de Landsstenden gehonoreerde Schulden gehouden, tot het onderhoud deezer Geestelykheid niet verpligt is; terwyl daar en tegen het Duitsche Schadevergoedings-Plan alleen van de Geestelykheid in Duitschland, en niet van hun melding maakt. De rechten deezer niet minder onschuldige Slagtoffers van den Oorlog zyn door den Keizerlyken Gevolmagtigde, in de vier-en-twintigste Zitting der Deputatie, op den 6 November gehouden, ten sterkste aangedrongen, en eerstdaags ziet men een Conclusum te gemoet, het welk aan de billykheid dier aanspraaken regt zal doen.

De aanhoudende wisseling van Couriers, tusschen *Weenen* en *Parys*, schynt aantedoenden, dat de onderhandelingen ten opzigte der Schadevergoeding voor het Huis van *Oostenryk* nog altoos voortduuren. Intusschen wordt echter niet de minste aanstalte gemaakt, om de bezette Stad *Passau* te ontruimen. Integendeel is binnen dezelve, in de eerste dagen van November, een nieuw *Oostenryksch* Battaillon binnengerukt, en een nader bericht heeft de tyding voor valsch verklaard, dat ne Vorst Bisschop het middagmaal met den naby de Stad commandeerenden *Beyerschen* Bevelhebber gehouden zou hebben.

Den 4 November heeft de Russische Groot-Vorst *Constantyn* de Stad *Weenen* verlaaten.

Na de bezitneeming van *Fulda*, hebben de *Pruisische* troupen, die aldaar den 22. October waren binnengerukt, den 5. November die Stad weder verlaaten. Niettegenstaande ondertusschen de hardnekkigheid van den Vorst-Bisschop deeze kortstondige militaire bezetting noodzakelyk gemaakt hebbe, schynt de bedreiging aan hem gedaan niet ten uitvoer gebragt, en de kosten van den intogt en het verblyf der troupen niet van zyn aanstaand jaargeld afgetrokken te zullen worden. — Van een ander aanzienlyk gedeelte der schadevergoeding, en des Prinsen van *Oranje*, het Bisdom *Corvey*, is den 10. November eene Deputatie te *Dietz* aangekomen, welke zo wel met den regeerenden- als met den Erfprins eene lange conferentie gehouden heeft, wier inhoud echter als nog niet bekend is.

HELVETISCHE REPUBLYK.

De *Fransche* troupen gaan voort de overige streeken van *Helvetien* te bezetten. Den 31. October is de Generaal *Dombrowski* met een detachement te *Schweitz* binnengerukt; en, deeze geweezen zetelplaats der Landsvergadering rustiger vindende, dan men had durven hoopen, heeft by het grootste gedeelte zyner benden in de omliggende Cantons verlof, en binnen dezelve slegts 50 man in bezetting gelegd, welke door den Generaal *Auf der Maur* zelf van quartieren voorzien zyn. Den 26. October is ook de Raadsvergadering der drie *Grauwbunden*, onder een gelyk protest als de Landsvergadering uit een gegaan; en van alle kanten ontfangt men minder gewigtige berigten van de ontbinding der provisioneele Cantons, en andere plaatselyke bestuuren. Ten einde intusschen de zo moeylyk herkreegene rust ongestoord te bewaaren, heeft de Generaal *Ney* de ontwapening van alle de inwooners bevolen. Reeds is men hier mede te *Schweitz*, *Glaris* en *Zurich* begonnen. Elk is gehouden zyne wapenen aan de Municipaliteit zyner plaats overteleeveren, en alleen aan hun, die eenzaame wooningen op het platte land hebben, is vrygelaaten eenige wapenen te behouden, op een verlof van den Onder-Prefect, in het welk de hoeveelheid van wapenen en buskruid, hun ter persoonlyke veiligheid toegestaan, moet uitgedrukt worden.

Het niet onnatuurlyk, en misschien niet onbedoeld gevolg deezer maatregelen, is eene algemeene verslagenheid en werkloosheid, onder de kortlings nog zeegevierende Voorstanders der oude Regeeringsvorm. Het zy uit deezen hoofde; het zy door eenige andere dryfveer aangespoord, half het meerendeel

(*Het vervolg op de kant van deeze bladzyde.*)

*** WILLEM VAN EYK, Notaris in den Hage, als Last en Procuratie hebbende van zyn Principaal, is van meening in de Casselenye van den Hove van Holland, op Dingsdag den 23 November 1802. des avonds ten vyf uuren, te Veilen, en, den 26 ditto daaraanvolgende des avonds ten 9 uuren, finaal te Verkoopen:

Een hegt, stork en weldoortimmerd HUYS, ERVE en THUYN, zynde voorzien van drie beneden en vyf boven, zo groote als kleinder Kamers, en het geene verder tot een goede wooning vereischt wordt, staande en gelegen aan de westzyde van de Kromme Pooten of Koedliefstraat, Wyk L. No 50.

Nog een HUYS en ERVE, zeer geschikt tot het doen van allerley Neeringe, voorzien van een ruim Voorhuis, mitsgaders beneden- en boven Kamers, staande en gelegen aan de Oostzyde van de Gevolde Gragt, Wyk R. No. 973.

De voorschreeven Perceelen, welke breeder by aangeplakte Billietten zyn omschreeven, kunnen bezigtigd worden des Dingsdags en Vrydags, van 3 tot 5 uuren. Nader informatie te bekomen ten Comptoire van bovengenoemden Notaris, woonende in de Oude Molstraat; by wien 3 dagen voor de Veiling de bewyzen van Eigendom en Condities van Verkoop zullen te leezen zyn.

*** By *H. EEKHOF, Hz.*, Boekverkooper te *Groningen*, is op de Pers, en zal eerlang alöm verzonden worden: *Algemeen zamenstelzel der Militaire Plygten, Kundigheeden en Dienstverrigtingen. Een Leezen-Handboek voor alle Rangen van den Krygsstand byzonder voor die der Cavallerie;* door C. A. GEISWEIT VAN DER NETTEN, Lieutenant by het Tweede Regiment Cavallerie, in dienst der *Bataafsche Republiek*, in groot Octavo. — Dit werkje, het welk al dat geene bevat, wat een Militair in Vreede en Oorlog, en een Officier tot het afleggen van een Examen, nodig te weeten heeft, zal, tot algemeene verkrygbaarheid, op den minst mogelyken prys gesteld, en met de afleevering alle spoed gemaakt worden; terwyl by de nadere aankondiging een meer gedetailleerd Berigt van deszelfs Inhoud zal worden gegeeven.

*** Aan alle Liefhebbers en Beminnaars van fraaye BOSCH en TUIN-ARCHITECTUUR, als mede van de *Natuurlyke Historie* van BOOMEN en HEESTERGEWASSEN, adverteert de Boekverkoper *J. ALLART*, te *Amsterdam*, dat by hem word uitgegeeven: AFBEELDINGEN der fraaiste, meest Uitheemsche BOOMEN en HEESTERS, die, tot verfraaying van *Engelsche Boschen en Tuinen*, op onzen grond kunnen geplant en gekweekt worden; benevens de beschryving van dezelver kenmerken, voortkweeking, nuttigheden en andere byzonderheden, ingerigt om aan de Liefhebbers van zodanige BOSSCHEN of TUINEN, de kennis van dezelven zo aangenaam als nuttig te maken; door J. C. KRAUSS, *Med. Doctor. Eerste Aflevering*, waar in zes differente naar 't leven gekouleurde *Afbeeldingen* voorkomen, welke van tyd tot tyd met zulk een zestal tevens zullen vervolgd worden. De Uitgeever heeft het genoegen, dat de uitvoering alzins de goedkeuring van kenners wegdraagt, en vleit zig, in dit vak iets geleverd te hebben, zo fraai als immer eenig *Product* van dien aart het ligt zag. Uit hoofde der kostbaarheid der uitvoering, heeft hetzelve niet algemeen kunnen in *Commissie* worden verzonden; maar is in de meeste Boekwinkels der Republiek een Exemplaar voor de Liefhebbers ter bezigtiging voorhanden; waar zy zig gelieven aantemelden, wanneer zy dagelyks van een Exemplaar kunnen worden voorzien. De Plaaten en Letterdruk zyn in gr. 4to Formaat.

*** ALKMAAR. — SIMON NATHANS, Geëxamineerd en Geadmitteerd KIES en TANDMEESTER, in de geheele *Bataafsche Republiek*, zal te spreeken ofte ontbieden zyn, (doch volstrekt niet langer blyven als drie dagen,) zynde Dingsdag, Woensdag en Donderdag, den 23, 24 en 25sten November 1802., in het Logement *de Beurs van Amsterdam*, by *Gerrit Bosman*, tegen over de *Waag*, te *Alkmaar* (NB. Alle arme lieden kunnen, van 's morgens 8 tot 9 uuren, gratis bedient worden.) Ongelukkig genoeg door zyn genoodzaakt te zyn Kiezen te moeten laten trekken, dubbeld ongelukkig dan in ongeschikte handen te vallen; dagelyks ondervind de Tandmeester *Simon Nathans*, dat hy moet komen op diverse plaatsen, om te verbeteren dat andere bedorven hebben, en zeer dikwyls ondervind hy, dat zig veele met den naam verdwaalen; daar door verkeerd gaan en misbandeld worden; waarom uwt derhalven, tot maintien van zyn Reputatie, en om misbandelingen voor te komen, dat men naauwkeurig gelieve op zyn Naam *Simon Nathans*, en zyn Woonplaats, in de Nieuwe Hoogstraat, No. 7. te Amsterdam, te letten. Alle ARMEN, die by wylen haar Mond en Tanden verwaarloozen wegens gebrek aan Geld, kunnen van 's morgens van 8 tot 9 uuren, aan zyn Huis voor niet bediend worden, (geeft Advis over der Kinderen Tanden aan een ede gratis.) Neemt Kiezen en Tanden uit, en zet nieuwe in de plaats, zoo als bekend is.

Door J. J. STUERMAN, in den Haag.

BYVOEGSEL
TOT DE
BINNENLANDSCHE BATAAFSCHE COURANT.
No. 140.

VERVOLG *van de Missive en* MEMORIE, *door een aantal Fabricanten by het Staats-Bewind ingediend, ter maintien der Publicatie van den 26. February ll.*

Konden wy *alle* onze inwendige behoeften zelfs vervaardigen, onze welvaart zoude in alle opzigten tot den hoogsten top zyn opgeklommen; en wy zouden bovendien veele Millioenen schats sparen, die nu het Land verliest. — Sloegen wy daar tegen geene eene hand aan 't werk, en lieten wy ons allen aanvoeren. Vernietigden wy alle onze Fabrieken, Trafieken en Handwerken. Lieten wy ten koste van onze ontelbaare zaag- en papier Molens, ons papier en gezaagde Planken; ten koste van onze Lynbaanen, geslagen Touw — ten koste van onze Scheepstimmerwerven, gebouwde Schepen, — ten koste van onze Schoenmakers, Schoenen — ten kosten van onze Kleermakers, door Engelsche en andere Kleermakers, gemaakte Kleeren ('t geen waarlyk voor den jongsten Oorlog begon in zwang te komen) aanbrengen, hoe rampzalig zoude het met ons hier uit zien! hoe eindeloos zoude onze Volkrykheid vermageren! hoe ontzettend het national geld-verlies zyn, dat wy zouden lyden! 't is waar, te midden van dit algemeen Verval, te midden dezer jammervolle Rampzaligheid, zoude de Handel in buitenlandsche Manufactuuren voor ons inwendig gebruik, met een vrolyk oog, op dezen rampspoed neder zien. Hy zoude tot een onbezeefbaar hoogen bloei opstygen. Daar zouden, akhans vooreerst, by honderde Manufacturiers in vreemde goederen te kort komen. Maar, hoe spoedig zoude het tooneel veranderen? hoe spoedig zoude die handel, en ons, en zig zelven, in den afgrond hebben ter neder gestort? onze Koophandel, al klom hy tot overjarige grootheid, zoude voor geen gering en eenigzints opmerkelyk deel, in staat zyn, door van buiten aangebragte winsten, te vergoeden; wat hy door onze geheele werkeloosheid, zoude verbeuren. Wy zouden by den dag verarmen; ja dood arm worden, al ware het ook, dat die van buiten aangebragte goederen, tot zeer veel minder pryzen, verkogt wierden, dan wy ze inwendig konden vervaardigen; daar tog al het mooglyk verschil, dat het verschil der Pryzen oplevert, niet opwoegt of in evenredigheid staat, met het beloop der geheele waarde van het van buiten aangebragt goed, 't welk den buitenlander moet betaald worden. De Koophandel zelfs in alle zyne takken (de afzet der handel in alle onze Coloniaale Producten, alles steede verlaren aan het wankelen slaan, door de zeer verminderde behoefte die wy uit hoofde onzer zoo zeer afgenomen volkrykheid en bedryf, zouden hoeven te hebben; zo zeker is het, dat deze Handel, even als een Pestlugt, alles vergiftigt. — Onze zelfste bronnen van Welvaart uitdroogt — Even zeer onzen Koophandel als onzen Fabriekstaat vyandig is, en beiden nae het leven staat! Kortom; niets zoude in staat of magtig zyn, het hardste noodlot van ons af te wenden; wy zouden verloren zyn, onherstelbaar verloren.

Ziet daar dus de zaak in haare beide uitersten beschouwd, Ziet daar een Handel in buitenlandsche Manufactuuren — Voor ons inwendig gebruik onderscheid, die geen palen kent, die in alles voorziet. — Ziet daar, dien Handel beschouwd, als geheel vernietigd en weggedaan, — en wat zyn de uitkomsten? Wat anders, dan Nationaale Voorspoed en, Rykdom by zyne vernietiging, en Nationaale Armoede en Ondergang by zynen grootsten bloei. Is dan die Handel niet verderflyk, wiens aan was men schuwen moet? Wiens grootste luister ons doet zidderen? Is hy niet onnatuurlyk, hoogst schadelyk, die by zyn meesten voorspoed, en ons, en ook zig zelven, eerlang vernietigt, en in het verderf stort. Heeft hy iet gemeens, eenige overeenkomst, met alle overige takken van den Koophandel, naar welkers bloei en uitbreiding ieder zeikhalzend uitziet. — Ieder hartelyk verlangt; welke ieder van den weldadigen Hemel, met vuurigen ernst, poogt af te bidden?

Wanneer wy dus den Koophandel, in alle zyne onderscheiden takken, eene gelyke waarde toeschreeven; en hierin dwalen de Requestranten, onzes inziens, niet weinig met hunne anderzints met onaartige afschilderingvan al die kleene beekjes en stroomtjes, die de groote waterplas vormen, die zy (hier niet gelet op het stootende van den overgang) de groote Koopmarkt noemen. Zy dwalen, om dat zy, in de beschouwing van hunnen eigenlyken Waterstroom of Koopmarkt, alleen de voorspoed, de schynbare voorspoed van Amsterdam, en eenige weinige andere Koopsteden, op haar zelven beschouwd, in het oog hebben, en niet de voorspoed van het geheele Vaderland. Voor die Koopsteden, op haar zelven gerekend, is toch alles *Uitvoer*, wat slechts buiten haare poorten of waterboomen wordt uitgedragen, en die uitvoer geeft aan naar Stad het zelfde voordeel, het zy die goederen binnen 's Lands blyven, of naar vreemde gewesten verzonden worden. Voor haar in het byzonder is dus de Manufactuur Handel in vreemde voortbrengzels tot eigen behoef der Republiek even voordeelig, als haar buitenlandsche handel en verscheidingsgewaart de winsten, die zy agterlaten, blyven van een en ander binnen hunne Stadsmuurten — maar is dit de zaak in het groot beschouwd, zoo als de Requestranten van zich afgeeven? Voorzeker Neen; zy is wel zodanig in het klein ingezien, dat het in waarheid ieder verbazing moet opwekken, hoe men het hebben kunnen denken, dat men hier groot was. 't Is toch niet meer dan een dagelyks, een klein en byziend oog dat slechts alles van zich zelve waakt, en van al het overige niets opmerkt. Dat de betrekking, den samenhang niet doorziet, waar in de Koopsteden staan tot het Vaderland, en het Vaderland tot de Koopsteden; dat niet doorgrond, dat de grootheid van het eene aan de grootheid van de anderen onafscheidbaar verbonden is; zodanig, dat even min het Vaderland kan bestaan en welvaren, zonder de Koopsteden, als de Koopsteden kunnen bestaan en welvaren zonder het Vaderland, maar het is integendeel het voorwerp van eene groote, van eene mannelyke beschouwing, dit alles te overzien; alle belangen en betrekkingen te vereenigen; en, op gronden van deeze beschouwing, af te leiden en te bepalen wat voordeelig is, wat schadelyk — wat behoort ondernomen, en wat agtergelaten te worden.

De zaak dus waarlyk in het groot beschouwt, is de vraag niet, wat is het byzonder belang der Koopsteden; want dan is zy ras beantwoordt: „alles wat binnen hare muuren winst agterlaat", en, zo 'er eenig verder overslag nodig is, 't zou zyn voor haar te onderzoeken, of het voordeel van den Manufactuur-Handel en buitenlandsche voortbrengzels kan opwegen tegen het nadeel, dat hy aan alle overige takken van haare Commercie onafscheidbaar toebrengt. — Maar de vraag is, wat vordert het algemeen heil van 't Vaderland? welken loop moet overeenkomstig hetzelve aan onze Nationale Industrie gegeven worden? en in deeze beschouwing en bepaling moet voorzeker het gewigtig belang der Commercie zynen welverdienden plaats bekleden. Dat belang moet groot, maar het moet niet eenig zyn. En gelyk de ware Koophandel rykdom geeft. — De Fabrieken en Trafieken aanwinst van lauweren, verspreid welvaren, en in haren thans vervallen staat, zoo al geen aanmerkelyke aan winst vad Nationalen rykdom, althans zeker zeer aanmerkelyke vertraging van Nationale armoede voortbrengen. En eindelyk de Landbouw in al zyn omvang, de verzekerste bezittingen oplevert; zoo moet iedere bepaling en verordening onzer industrie, uit de te zaam vereenigde beschouwing van deze gewigtige bestaan-middelen worden afgeleid. Het algemeen welzyn, de Vaderlandsche voorspoed moet alles zyn; en eene afzonderlyke voorspoed van eenig gedeelte, niet strookende met den voorspoed van het algemeen, kan in geen aanmerking koomen.

Wy kunnen, wy mogen, wy moeten dus de onderscheidene takken, die onzen Koophandel uitmaken, naar deezen grondregel onderscheiden en ter toetze brengen. — En dan voorzeker kunnen wy niet afzyn, als eenen der Hoofdzenuwen van den Staat te beschouwen, die byzondere Handeltakken, die in buitenlandsche verzendingen gedreven worden, 't zy dat die Goederen op onzen Grond gereeld, en inwendig niet kunnen verarbeid of gebruikt worden; 't zy dat ze hier gewerkt of verwerkt zyn; 't zy dat ze, van buiten afgehaald, door ons Land, onaangeroerd, als door een tregter heenen looped. Zoodanige Handeltakken zyn niet dan deugdzaam, goed. Zy stellen de Nabuuren onder contributie, om, door de agtergelaten winst, op de hun toegezonden Goederen, ieder voor het zyne, onze Schatkist dagelyks met nieuwe schatten aantevullen. Na deze Handeltakken, volgen die, welke ons de Grondstoffen aanbrengen, die hier verwerkt worden. Worden die verwerkte Grondstoffen weder buiten 's Lands gevoerd, niets evenaart by het nut, dat deze soort van handel voorbrengt; hy doet den buitenlanderen van ons Grondstoffen, Arbeidsloonen, Winsten, alles vergoeden en betalen. Dienaan vervolgens die aangebragte Grondstoffen, verwerkt zynde, slechts tot eigen gebruik, ook dan nog doet de handel in dezelven dit groot nut, dat hy den Fabrikeur in de gelegenheid stelt, om ten minste groter Nationale Uitgaven te voorkomen, daar anderzints de elders vervaardigde Manufactuuren van buiten zouden moeten inkomen, en wy des op onze beurt den buitenlanderen Grondstoffen, Arbeidsloonen en Winsten, zouden moeten voldoen en opbrengen. Maar, wat is nu de handel, die in buitenlandsche Manufactuuren gedreven wordt? In zoo verre die buitenlandsche Manufactuuren, aan andere buitenlanders weder worden verkogt en toegezonden, en hier by geen minst bedrog plaats heeft — Indien men onder den schyn van *Doorvoer*, niet ter fluiks *invoert*, — indien men geen vreemde Lakens voor Inlandsch verzendt, en daar door het Crediet derzelven buiten 's Lands den bodem inslaat, dan kan ook dien handel gelceden worden. Hy kan zelfs een beekje zyn, dat, tot de waterkom, waar aanvoert; maar, dat men onophoudelyk toezie, en waake dat een beekje kan zoo ligt troebel worden!

Doch, voor zoo verre die buitenlandsche Manufactuuren niet weder naar buiten gaan, maar inwendig, voor ons eigen gebruik, gesloten worden, is hy allerschadelykst, allerverderflykst, voor Fabrieken en Koophandel beiden. — Is hy een bastaard Zoon van een weldadig Vader, die ten onegte zyn naam voert; gelyk wy reeds hebben doen zien; en hier des niet weder behoeven te herhaalen.

Ziet daar dus weder, door eene beschouwing van den aart des Koophandels, en door de uitéenzetting van deszelfs onderscheidene Takken, ons op een nieuw tot hetzelfde Besluit gebragt, dat ons op dit punt te bewyzen stond, dat de Koophandel in het algemeen, en de handel in buitenlandsche Manufactuuren, voor zo verre aangaat het inwendig debiet, tyregt tegen malkander overstaan, gelyk het Oosten en het Westen; of, nog eigenaartiger, gelyk de alles koesterende Zon, die alles leven geeft, en de stikdonkere afgrond, die alles ten verderve inzwelgt.

Na deze opheldering te hebben laten voorafgaan, zal het ons nu ligt vallen het Request der Requestranten, op het punt der voorgewende *verderflykheid*, die zy aan eene Publicatie van 26. February dezes jaars toeschryven, al mede van stap tot stap geheel kragteloos te maken.

Zy beginnen dit punt, met het voordragen van een aantal *Axiomata's*, die wy hun allen, met de nu gemaakte bepalingen, zonder tegenspraak kunnen toegeven; 't zyn allen onbetwistbare waarheden, op den Koophandel toepasselyk, na dat van denzelven de Handel in buitenlandsche Manufactuuren, voor het inwendig gebiet, is afgetrokken. Ook het Meir, de Waterkom, de Beekjes, de Stroomtjes, alles is in dezen zin waarheid.

Zelfs geven wy hun toe, en, zoo ver wy weeten, heeft niemand ooit het tegendeel beweert, dat de omstandigheden, zints den Westphaalschen Vrede, zodanig veranderd zyn, in opzigt tot onzen Koophandel en Fabriekstaat, dat geene gevolgen van het éene tydvak tot het andere kunnen getrokken worden; maar, wy zouden, en zulks wel zeer ernstig, den Requestranten moeten tegenspreeken, indien zy uit deze veranderde omstandigheden, zouden willen afleiden, dat nu het Fabriek-wezen, als eene verloren zaak, geheel geene verhelling, geene opbeuring of bescherming meer zoude verdienen.

'Er blyft tog een eeuwig onderscheid tusschen het mindere en het meerdere; en, schoon het meerdere het toppunt van geluk uitmaakt, is een minder geluk toch niet te verwerpen. De Koophandel bereikte by den Westphaalschen Vrede voorzeker zynen hoogsten bloei; thans is hy oneindig vermagerd en ontdaan, maar, zoo zeer, zoo als hy nu is, blyft hy des niettemin het voorwerp, dat wy hartelyk beeriuen, hartelyk wenschen, dat alle beschermende middelen mogen ontvangen.

Zo is het ook met den Fabriekstaat; de buitenlandsche verzendingen derzelve, maaken in dat voortspoedig tydvak, by haar grootsten bloei, den grootsten en sterkste van den Koophandel, — de erkende grondheid en sterkte van het, als toen, zoo gezegend en roemvol Vaderland.

Met het verval van haare buitenlandsche verzendingen, verviel ook de Koophandel in zeer veele van zyne takken, die onafscheidbaar aan de Fabrieken verbonden zyn; maar de buitenlandsche verzendingen der Fabrieken, schoon oneindig verminderd, hebben nog niet geheel opgehouden. De twee duyzen Balen Spaansche Wolle, die de Requestranten zelfs voor als voor den Westphaalschen Vrede, jaarlyks afzonderen, worden het gebruik der Fabrieken binnen 's Lands afzonderen, worden zeer zeker, voor verval het meerder gedeelte, tot buitenlandsche verzendingen verwerkt, het Zuiden, het Noorden van Europa, Turkyen, en andere Waterlanden, dragen nog van onze binnenlandsche Lakenen. Zy zyn dus nog den Lande

(*Het vervolg op de kant van deeze bladzyde.*)

(*Het vervolg van de voorige bladzyde.*)

Het zelfde zyn zyn met op ligt
dien: — Hierin, hebben de Fabrie
den invloed, onverminderd behou
voor den Westphaalschen Vrede, e
om millioenen schats in het Land
jaar uitgaan, indien wy ons door
den — zy zyn, zoo nu als voor
even zeer geschikt en dienstbaar,
te houden, en, zoo al niet voor
minde deze voor verval
kweeken.

De Fabrieken zyn derhalven wa
als voor den Westphaalschen Vred
bouringe, die zy verlangen, — d
Publicatie van 26 Februarij dezes
die zy verder van twee zorgen ver
deringen en bepalingen, wiken m
den, zints den Westphaalschen
gesloten, met de Requestranten
Europa, Turkyen, Vollens, Pruisse, Voorpommeren, Italien, Spanje, Portugal, Barbarye, Levant, Oost en West Indien, Guinea, Amerika, Rusland, Polen, Duitsche Landen, Vlaanderen, Vrankryk, Switserland, Noord Italien, Genua, Venetien, Rome, Napels, Sicilien, Sardinien, Sicilien, Malthe, Corfu, Zante, Cephalonia, Morea, Candien, Cypren, Egypten, Barbarye

Wy hebben getoond, dat het Verbod van *Invoer*, in verband beſchouwd, met de Publicatie van *doorvoer*, *het zeer aanzienlyk gedeelte* van den Handel in vreemde Lakens, onverhinderd laat overblyven; waar door den grond ontvalt, waar op, in de oogen der Requestranten, deeze *Retorſie* haren oorſprong zoude moeten ontleenen. Wy hebben getoond, dat het Verbod van Invoer van een deel dier Lakenen, niet anders is, dan de vernieuwing eener meer dan honderdjarige Wet, die ſlechts door geduurige inkruipzeelen was van haar kragt beroofd; doch die, des niet te min, in den handel-ſtaat met onze Nabuuren bekend, altyd en onafgebroken is aanwezig gebleven. Voegt hier by, dat, door uw Placaat van *Doorvoer*, met de daad de werking van het placaat van 16[illegible] zeer aanmerkelyk is ingeſchrankt; en wel zodanig, dat nu *alle* Buitenlandſche Lakens, zonder onderſcheid, mogen worden doorgevoerd, daar *veele* te voren, en dus meer dan anderhalve Eeuw, zoo niet twee Eeuwen, in het geheel niet hebben mogen inkomen, 't zy tot Verkoop, 't zy tot Doorvoer.

En zouden dan nabuurige Vorsten of Volken in uwe Publicatie van 26 February dezes Jaars grond vinden, tot *Reſorſie* en wedervergelding, die voorzeker van hunne zyde, zonder oorzaak, zoude moeten worden daargeſteld — die zelfs, door hunne eigen Fabrikanten, voor zoo verre zy gewoon zyn Spaanſche Wollen en anderen Behoeften uit Holland te trekken, buiten eenigen twyffel, door de meest gepaste wegen, zoude worden tegen gegaan, als te weinig belangrykheids by het Verbod, in uwe Publicatie bedoeld, in tegenſtelling van het groote belang, dat hun aan de Nederlandſche Markt, boven alle andere, verbonden houdt! Ja; zoo dat Vorſten of Volken, te eenigen tyd, aan onze Commercie ſlagen zullen toebrengen, dat de ſteeds toenemende mercantiele geest der ons omringenden Gouvernementen meer en meer doet vreezen, dan voorzeker zullen zy daartoe door geene kleine en onwaardige gemoedsdriften van vergelding en gevoeligheid geleid en gedreven worden; maar zy zullen hunne bepalingen ontleenen uit de groote belangen der Commercie, zoo als zich deeze voor hunnen geest zullen voordoen en vertoonen. — En de gevolgen van uwe Publicatie van 20 February dezes Jaars zullen tot hunne beſluiten, het zy met verbid gezegd, niets hebben toegedaan of afgedaan, en dezelve noch hebben doen vertragen, noch doen geboren worden.

En dit alles is mede van kragt en toepaſſelyk tot oplosing van het geen de Requestranten, als eene laatſte bedenking aanvoeren, en gegrond is op het *Onſtaatkundige*, dat, volgens hunne mening, zoude gelegen zyn, in de keuze van het tydſtip, waarop uw Verbod verſchynt, *dewyl wy ons niet de twee magtigſte Volken van Europa nog buiten eenige Traktaten van Commercie bevinden*. Immers, al het verhandelde heeft doen zien, dat uwe Publicatie, die zoo bevorderlyk is tot eene aanvanglyke weder opbeuring der zoo zeer kwynende Laken-Fabriek, aan den anderen kant zoo weinig invloed heeft op den ſtaat der Commercie, dat zy den Buitenlandſchen Handel, eenen vryen, eenen onverminderden en ongehinderden loop laat — en niets verbied, dan het geen reeds zints over lange, en voor den Westfaalſchen Vreede zelfs, verboden was. Eene daadzaak voorzeker, waartoe ieder tydſtip geſchikt is; 't welke ieder onafhanglyk Volk, in ieder tydſtip, vry ſtaat, en waaromtrent iedere aanzeling die onafhanglykheid zoude kunnen in gevaar brengen; ja, in het geval zelfs dat 'er grond ware voor de vreeze der Requestranten, welke 'er nu niet is — in dat geval zelfs, zoude het in onze oogen veel *Staatkundiger* zyn, dit tydſtip uit te kiezen, om onze onafhangelykheid te bevestigen, door het opofferen, des noods, van eenige Commercieele voordeelen, dan, ten koſten van die onafhangelykheid, die voordeelen ſchandelyk af te koopen. Wy altheus vertrouwen met eene volkomen gerustheid, dat het aan uwe wysheid niet zonde ontbreken, den gunstiger tydſtip aftewagten, indien hetzelfde tegenwoordige de belangen des Vaderlands zoude hebben kunnen bevorderen; en dit betaamt den Requestranten, nevens ons, met een gelyk vertrouwen, hier op te berusten, en alle bekommeringen, wegens dit onaankundigheid of ontydigheid, verre van ons weg te werpen.

Zoo veel, zoodanig is het geen de Supplianten hebben aangevoerd, om uwe Publicatie zoo mooglyk, als *onuitvoerlyk* en *verderflyk* te doen aanzien. Ten laatſten echter willen zy der Fabrieken, de hand der onderſteuning, hiervan hebben aangeboden, hen geven ten dien einde in bedenking, om door Præmien, de pryzen der Binnenlandſche Fabrieken te doen evenaaren aan der Buitenlandſche, hoedanige Præmien zouden moeten bevonden worden, *uitdegnatige verhoging der Inkomende Rechten, op alle de Fabrikgoederen, die van buiten zouden worden aangebragt, en hier ook gefabriceerd worden.* Doch, wie zouden zich durven wagen aan een dusdanig Voorſtel; die nog zoo kort geleden, door dezelfde Requestranten, de ſtaatlige verzeekering hebben gekreegen, dat de Smokkelaryen niet zyn aftekeeren, dat ze tot *een Syſtezma* tot een regelmatige Handel geworden zyn? Een van beiden is nog waarheid of deze verzekering was overdreven, en de Smokkelaryen zyn te ſtuiten; en dan hebben de Requestranten, by hunnen Voordragt op dit punt, het Gouvernement op een abuſiven grond, tot het intrekken van deszelfs Publicatie getragt over te halen — of de Requestranten doen hier een aanbieding, die zy voor afweeten, dat van geen effect zal zyn. Hier is geen derde.

Maar, ten tweede, veronderſtellen wy eens voor een oogenblik, dat hun Voorſtel met den beste uitſlag agtervolgd en bekroond worde — dat des, door het verhoogd inkomend recht op de Buitenlandſche Lakenen, en de Præmien aan de Binnenlandſchen uitgereikt, de pryzen van beiden volkomen evenaaren. Zouden dan de belangen der Commercie niet in een allerbekommerlykst gevaar zyn? 't Is tog te voorzien, dat, zoo de pryzen van Inlandſche en Uitlandſche Lakens, ten vollen gelyk ſtaan, de Inlandſche boven de Buitenlandſche de voorkeur te verkoop zullen hebben. Hier voor is de minſte tinteling van Vaderlandsliefde eene verzekerde waarborg — en by hun, die ook deeze kleine tinteling niet gevoelen, daar een ander Vaderland hun het leven gaf, by hun zal ten minſten hun eigen belang dezelfde uitkomst voortbrengen. Het zal hun even eens de voorkeur doen geven aan de Binnenlandſche Fabrieken, en hunne betere Qualiteiten, en de goede trouw, waar mede zy zyn gefabriceerd geworden. En wat zoude dan worden van dezen geheelen Handel in Buitenlandſche Lakenen, voor wien behoud de Requestranten, zoo vuurig in den bres ſpringen? wat van dien zoo hoog opgeveizelden Ruilhandel? wat van alles het geen de Requestranten met zoo veel aandrang voor hunne zaak gezegd hebben? Wanneer wy ons dit natuurlyk beloop dusdanig voorſtellen, dan kunnen wy niet nalaten al weder te denken, is het wel ernst, wat wy hooren! welk eene edelmoedigheid, ons te willen verheffen, ten koste van zich zelven! is

(*Het vervolg op de kant van deeze bladzyde.*)

Markt die door een tregter paſſeert, en weer naar buiten gaat; wel nu; wy hebben doen zien, dat die tregter onverminderd zal aan den gang blyven, — dat dat *zeer aanzienlyk deel* der vreemde Lakens daar door zal blyven heenen gleiden.

Wat vreeze dan voor het verlies van dien Ruilhandel? *het zeer aanzienlyk deel* is behouden; en om dat dat zeer aanzienlyk deel behouden is; is ook de geheele zaak behouden; want, om te voorönderſtellen, dat, daar nu het *min aanzienlyk deel* verloren is, de vreemde Fabricanten nu ook *het zeer aanzienlyk deel* niet meer zullen willen blyven leveren, zoude te na komen aan dien zeer bekenden kinderlyken gril, dan dat wy ons zouden durven veroorlooven, te vermoeden, dat het ook de belaglijke gril van bedagtzame Handelaren zyn zoude.

Maar, offchoon het vorenſtaande ter oplosſing reeds voldoende zoude kunnen geacht worden, kunnen wy 'er echter in de tweede plaats byvoegen, dat een dadelyke Ruilhandel en Liquidatie van Goederen tegen Lakens, individueel genomen (en zodanig doen het de Requeſtranten voorkomen; en daarop alleen berust de kragt hunner redenering) niet beſtaat. Wat anders toch is het, dat Duitschland, dat ons Lakens levert, ook de opgenoemde Goederen tot zyn behoef van ons trekt. Dat 'er dus, van Volk tot Volk, en van Markt tot Markt genomen, als 't ware een ſoort van Ruilhandel plaats heeft, en door afbetaling der wederzydſche Pretentiën eene Liquidatie beſtaat. Maar, wat doet dit hier af? geen *Laken* word met *Goed* betaald; maar beiden met Contanten of Wisſels. Geen vreemde Fabriekanten komen hier hunne Lakens ſlyten, en trekken weder met de benodigde Goederen, in betaling aangenomen, terug naar hunne woningen. Dit moest getoond worden, wil de het van kragt zyn; maar het beſtaat niet.

Wy ſpreeken hier in 't groot, en enkele kleine uitzonderingen kunnen geene algemeene ſtelling omver werpen; en dus herhalen wy nog eens, vertrouwelyk, zulk een Ruilhandel beſtaat niet. Het zyn andere Huizen, die in Duitschland Fabriceeren, en het zyn andere Huizen, die aldaar, in onze Oost- en West-Indiſche Producten, en Noordſche en andere Waren, Handel dryven, en ze van ons ontbieden. Dikwerf zyn ze malkander onbekend, veel al woonen zy op verſchillende Plaatſen.

Het zyn hier te Lande andere Huizen, die de Lakens ontvangen, en het zyn andere Huizen, die alle deeze Goederen en Koopwaaren naar Duitschland zenden. Ieder heeft zyne bezondere Correspondenten, en ieder gaat ter Markt waar hy beſte regt kan. Wat zamenhang, wat verband is dan hier te vinden, die den grond zouden leggen tot een Ruilhandel? Wat zamenhang, wat verband, tuſſchen den Fabriekeur in Duitschland, die Lakens maakt, en den Koopman, die van daar Kruideniers Waaren, Specerye, Pelterye, en wat niet al, ontbied? Waar, waar is de grond tot vreeze; dat de Fabriekeur, die een weinig in zyn debiet verliest, den hem veel al onbekenden Koopman zal gereed vinden, om nu ook zyne Inkopen te Amſterdam te ſtaken, en ze elders met minder voordeel te doen? Was het dezelfde man, die Lakens verkogt, en dezelfde man, die deeze Goederen inkogt; daar was een Ruilhandel, daar was grond van bekommering, dat het ophouden van het eene, het ophouden van het andere zoude kunnen veroorzaken. Maar nu ſtaat alles op zich zelven, het een hangt niet aan het ander. 't Zyn voordgedreven zandkorrels, waar van de eene ginte, de andere herwaard rollen, zonder vereeniging. Toen het voordeelig debiet van inlandſche Lakens in Portugal, door een zeer verzwaard inkomend regt den binnenlandſchen Fabriekeur ontviel, hebben toen de Commercieerende Inwoners van onze Koopſteden opgehouden, daar Wolle, en zoo veele andere Koopwaren, op te kopen? Zouden zy 'et toe genegen zyn geweest? Zoude men het hun regmatig wel hebben kunnen afvorderen?

Daarenboven; 't is een zeer nieuwe Handelak, het vertier van Duitſche Lakens, zo wel voor dat *zeer aanzienlyk deel*, dat weder verzonden wordt, als voor het niet aanzienlyk deel, dat binnenlands blyft. Daarentegen is onze Handel op Duitschland, in alle die Goederen, die derwaards gezonden worden; zoo oud als de Beurs zelfs. Die Handel is dus niet aan het debiet van Lakenen, hier te Lande, verbonden, want die Handel beſtond lange, eer dat debiet geboren was, dat weinig meer dan eene leeftyd bereikt.

Van wat kant men derhalven de zaak aanvat te beſchouwen, daar is geen zamenhang — geen knoop; die het eene aan het ander bindt.

Daar is derhalven ook geene vreeze, dat uwe Publicatie een eenigen Handelak zal uitbannen. De Spaanſche Wolhandel; by wiens behoud de binnenlandſche Fabrieken een zoo groot belang hebben, als de Requeſtranten zelfs, zal daar door niet verlegd worden. Ware hier vrees voor, wy zouden voor zyn behoud, waar mede het behoud van onze Fabrieken zoo naauw verknogt is (daar de Amſterdamſche Markt de eenige Markt is, waarop wy ons van Spaanſche Wollen voorzien) alle ons mogelyke pogingen volyverig aanwenden. Dan, wat Fabriekeur in Duitschland, die gewoon was zyne Wollen uit Amſterdam te trekken, zal het, om het gering verlies, dat hy in zyn debiet van Lakenen lyden zal, by het verbazend debiet, dat hy heeft, niet ſlechts naar Holland, maar door geheel Europa, in het hoofd krygen, nu niet meer zyne Wollen uit Amſterdam te trekken, om ze elders duurder te gaan inkoopen, of minder gerief te hebben? Het zyn bovendien maar *eenige* Duitſche Fabrickanten, die op Holland handelen; zullen zy dan *alle* te zamen, daarin betrokken of niet betrokken, tot hun en ons bederf de handen in een ſlaan en ſamenſpannen? Eindelyk, het is niet den geheelen afzet van hunne Lakenen naar Holland, dien zy derven; maar het *zeer aanzienlyk* gedeelte is voor hun behouden gebleven; is het dan te veronderſtellen, dat zy het zeer voordeelige voor het min voordeelige — het zeer uitgebreide voor het min uitgebreide — kortom, dat zy allen Handel met ons zullen afbreken, om alleen met den anderen dubbel dwaas, dubbel roekeloos, dubbel zinneloos te zyn, en zinneloos te handelen? inderdaad wy zouden ons ſchamen, hierop langer ſtil te ſtaan.

Maar, zullen ook, en dit veroorzaakt een nieuwe zorg by de Requestranten, zullen ook *andere Vorſten, of Volken, by Retorſie*, om dit Verbod, *onzen Koophandel, in andere opzichten ſtremmen en bezwaren?* zal ook door hun de Invoer van Spaanſche Wolle, door een verhoogd Inkomend Recht onmooglyk, immers moeilyk gemaakt worden? Want, laat ons het hooge woord 'er uit brengen, hier wringt de ſchoe. Door dit voorwendzel heeft men de Requestranten, meest alle Wolhandelaars, behalven eenige Manufacturiers, weten te beangſtigen. Doch al, wat wy tot nog toe gezegd hebben, geeft allen grond tot gerustſtelling, tegen deze opgevatte ſchroomvalligheid. By hun, die altoos met eene geheele ophouding van *allen* handel in buitenlandſche Lakenen het hoofd vol hebben, en des uw Placaat van *doorvoer* geheel verkiezen over het hoofd te zien, mag het eenigen ſchyn geeven, om eene bekommering deswegens in het midden te werpen.

Door J. J. STUERMAN, in den Haag.